

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Кафедра іноземних мов

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ**

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Освітній рівень – перший освітньо-професійний

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 025 Музичне мистецтво

Харків–2022

Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна за професійним спрямуванням» для здобувачів першого освітньо-професійного рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво. 11 с.

Укладач: доцент кафедри іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, к. ф. н., доцент Тимченко А.О., кафедри іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, к. ф. н., доцент Веретюк Т. В.

Рецензенти:

Тележкіна Олеся Олександрівна, доктор філол. наук, доцент каф. мовної підготовки, педагогіки та психології ХНУМГ імені О.М. Бекетова

Гавриш Ірина Петрівна, канд. філол. наук, доцент каф. іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Методичні рекомендації до самостійної роботи затверджено на засіданні науково-методичної ради Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (Протокол від 29 грудня 2022 року №5).

© Тимченко А. О., Веретюк Т. В., 2022

© Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2022

1. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна за професійним спрямуванням» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та вимогам кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяг знань, які здобувачі вищої освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Українська мова як іноземна за професійним спрямуванням», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Опанування матеріалу навчальної дисципліни передбачає самостійну роботу здобувачів освіти.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів денної форми навчання

З навчальної дисципліни передбачені такі види самостійної роботи здобувача вищої освіти: опрацювання лексичного, граматичного матеріалу, виконання вправ, тестових завдань, читання й опрацювання текстів, укладання плану, реферату, анотації. Зазначені види самостійної роботи виконуються здобувачем вищої освіти поза аудиторією.

Опанування матеріалу навчальної дисципліни передбачає самостійну роботу здобувачів в обсязі, що визначений у робочому навчальному плані. Обсяг самостійної роботи здобувачів денної форми навчання складає 88 годин.

Тема 1. Вираження тотожності предметів (явищ). Рід іменників на м'який приголосний. Дієслова руху з префіксами під-, від-, до-. Конструкції з ключовим словом «виконати».

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики, лексики української мови, опрацювати теми, пов'язані з уживанням іменника, дієслова, валентністю слів.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, повторення теми: «Будова слова: префікс», виконання вправ.

Питання до самостійної роботи:

1. Будова слова: префікс.
2. Дієслова руху з префіксами під-, від-, до-.

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.
2. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

Тема 2. Вираження схожості/відмінності предметів (явищ). Вживання видів дієслів в інфінітиві при вираженні можливості/ неможливості виконання дії. Робота з текстом «Український класик європейської музики Максим Березовський», укладання плану.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики, лексики української мови, опрацювати теми, пов'язані з уживанням дієслова, валентністю слів, опрацювати текст.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання граматичних вправ, виконання вправ за текстом, укладання плану тексту.

Питання до самостійної роботи:

1. Робота з текстом «Український класик європейської музики Максим Березовський» (продовження).
2. Укладання тезового плану тексту.

Рекомендовані джерела:

1. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.
2. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.

Тема 3. Словотвір. Прикметники із суфіксами -альн-, -ічн-, -ичн-. Синтаксис: вираження наявності предмета (особи), кількісного складу предмета.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання із синтаксису, словотвору, виробити навички побудови фраз і речень зі значенням наявності предмета (особи), кількісного складу предмета.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, повторення теми: «Будова слова: суфікс», укладання питального плану тексту «Український класик європейської музики Максим Березовський».

Питання до самостійної роботи:

1. Будова слова: суфікс.
2. Робота з текстом «Український класик європейської музики Максим Березовський» (продовження): укладання питального плану тексту

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.
2. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

Тема 4. Вираження місцезнаходження предмета (особи), позначення відстані. Вираження напрямку руху. Іменники чоловічого роду із закінченням -у в Місцевому відмінку. Робота з текстом «Українець Петро Чайковський», укладання анотації.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з лексики, граматики, української мови, опрацювати теми, пов'язані з уживанням іменника, опрацювати текст, укласти анотацію до нього.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання граматичних вправ, укладання короткої анотації до тексту «Українець Петро Чайковський».

Питання до самостійної роботи:

1. Роди та відмінки іменника.
2. Робота з текстом «Українець Петро Чайковський», укладання короткої анотації.

Рекомендовані джерела:

1. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.
2. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.

Тема 5. Види дієслова при вираженні можливості/неможливості дії («могти»+інфінітив). Словотвір: утворення іменників із суфіксами -ація, -яція.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з морфології, словотвору української мови, опрацювати теми, пов'язані з уживанням дієслова, валентністю слів.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання розгорнутої анотації до тексту «Українець Петро Чайковський».

Питання до самостійної роботи:

1. Вид як граматична категорія дієслова.
2. Робота з текстом «Українець Петро Чайковський», укладання розгорнутої анотації.

Рекомендовані джерела:

1. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.
2. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

Тема 6. Лексика «умови-обставини». Лексичні категорії іменника.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з лексики української мови, опрацювати лексичні категорії іменника, валентність цих слів.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, підготовка мінідоповіді «Оперний спів».

Питання до самостійної роботи:

1. Лексичні категорії іменника: слова іншомовного походження та власне українська лексика.
2. Підготовка мінідоповіді «Оперний спів».

Рекомендовані джерела:

1. Чолакова А. Д., Гавриш І. П., Хуан Лей, Ван Юцзе Українсько-китайський вокальний словник. Харків : ХНУМ імені І.П. Котляревського, 2021. 27 с.
2. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.
3. Репозитарій ХНУМ імені І. П. Котляревського. – URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/community-list>

Тема 7. Закінчення іменників чоловічого роду в Р.в. однини. Робота з текстом «Український оперний співак Борис Гмиря», укладання плану.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з лексики, морфології української мови, пов'язані з вживанням іменника, опрацювати текст, укласти план.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання питального й тезового плану тексту «Український оперний співак Борис Гмиря».

Питання до самостійної роботи:

1. Відмінки іменника.
2. Робота з текстом «Український оперний співак Борис Гмиря»: укладання питального й тезового плану.

Рекомендовані джерела:

1. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.
2. Орфографічний словник української мови. – URL: <http://www.slovnyk.ua/>

Тема 8. Повторення вивченого матеріалу: лексика, словотвір, граматика.

Модульний контроль 1.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: повторити вивчений матеріал, написати модульну контрольну роботу.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого під час першого модулю матеріалу, виконання вправ.

Питання до самостійної роботи:

1. Повторення, узагальнення граматичного матеріалу.
2. Повторення лексики за опрацьованими текстами.
3. Повторення правил укладання плану та анотації.

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.
2. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.
3. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

Тема 9. Синтаксис: вираження тривалості дії, прийменникові конструкції. Робота з текстом «Музикознавство як наука», реферування.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання із морфології, синтаксису української мови, опрацювати текст, написати реферат.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, реферування тексту «Музикознавство як наука».

Питання до самостійної роботи:

1. Прийменник.
2. Робота з текстом «Музикознавство як наука»: реферування.

Рекомендовані джерела:

1. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.
2. Чолакова А. Д., Гавриш І. П., Хуан Лей, Ван Юцзе Українсько-китайський вокальний словник. Харків : ХНУМ імені І.П. Котляревського, 2021. 27 с.

Тема 10. Вираження часу поступово розгортуючої дії («під час», «у процесі»).

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики української мови, опрацювати теми, пов'язані з вживанням іменника, дієслова, валентністю слів.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання анотації до тексту «Музикознавство як наука».

Питання до самостійної роботи:

1. Час як категорія дієслова.
2. Робота з текстом «Музикознавство як наука»: реферування.

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.

2. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.

3. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

Тема 11. Утворення форм минулого часу дієслів доконаного та недоконаного видів із суфіксом -ну-.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики, опрацювати теми, пов'язані з уживанням дієслова, сполучуваністю слів.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання анотації до тексту «Музикознавство як наука».

Питання до самостійної роботи:

1. Минулий час дієслова.

2. Робота з текстом «Музикознавство як наука»: укладання питального й тезового планів.

Рекомендовані джерела:

1. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

2. Орфографічний словник української мови. – URL: <http://www.slovnyk.ua/>

3. Репозитарій ХНУМ імені І. П. Котляревського. – URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/community-list>

Тема 12. Утворення форм минулого часу дієслів доконаного та недоконаного видів із суфіксом -ну-. Лексика «мирний-миролюбний-всесвітній-світовий». Робота з текстом «Гармонія», укладання плану

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики, опрацювати теми, пов'язані з уживанням дієслова, сполучуваністю слів, опрацювати текст, укласти план тексту.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання питального й тезового планів тексту «Гармонія».

Питання до самостійної роботи:

1. Сполучуваність дієслів та іменників.

2. Робота з текстом «Гармонія»: укладання питального й тезового планів.

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.

2. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.

Тема 13. Валентність слів. Робота з текстом «Симфонічний оркестр», укладання анотації.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання з граматики, лексики української мови, опрацювати теми, пов'язані з валентністю слів, укладати анотацію.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, укладання розгорнутої анотації тексту «Симфонічний оркестр».

Питання до самостійної роботи:

1. Робота з текстом «Симфонічний оркестр»: укладання розгорнутої анотації.
2. Підготовка реферату на обрану тему.

Рекомендовані джерела:

1. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.
2. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.

Тема 14. Усна робота: доповідь за рефератом.

Кількість годин: 6 годин.

Мета: закріпити знання, набуті протягом курсу, укласти реферат і зробити усну доповідь за ним.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого на занятті матеріалу, виконання вправ, підготовка доповіді за рефератом.

Питання до самостійної роботи:

1. Сполучуваність прикметників та іменників.
2. Підготовка доповіді за рефератом.

Рекомендовані джерела:

1. Гавриш І. П. Орфоепічний практикум з української мови як іноземної. Харків : ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2019. 39 с.
2. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мист-ва, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.
3. Академічний тлумачний словник української мови (в 11 т.). – URL : <http://sum.in.ua/>
4. Репозитарій ХНУМ імені І. П. Котляревського. – URL : <https://repo.num.kharkiv.ua/community-list>

Тема 15. Узагальнення знань: морфологія, синтаксис. Підсумковий модульний контроль.

Кількість годин: 4 години.

Мета: узагальнити знання, набуті протягом курсу, написати підсумкову контрольну роботу.

Форма організації самостійної роботи: повторення вивченого під час першого й другого модулів матеріалу, виконання вправ.

Питання до самостійної роботи:

1. Повторення, узагальнення граматичного матеріалу.
2. Повторення лексики за опрацьованими текстами.

Рекомендовані джерела:

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.
2. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.
3. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.

3. Рекомендовані джерела

1. Крок-2 : Навчальний посібник / О. Палінська. Львів : «Львівська політехніка», 2014. 160 с.
2. Булик-Верхола С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для студентів музичних спеціальностей. Львів: вид-во Львівської політехніки. 2016 р. 308 с.
3. Вивчаймо українську : навчальний посібник / Н. О. Лисенко, О. О. Литвиненко, Л. І. Пац, А. О. Тимченко. Харків : НФаУ, 2019. 140 с.
4. Гавриш І. П. Орфоепічний практикум з української мови як іноземної. Харків : ХНУМ імені І.П. Котляревського, 2019. 39 с.
5. Українська музична енциклопедія. Т. 1 / Гол. редкол. Г. Скрипник; НАНУ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006–2018.
6. Чолакова А. Д., Гавриш І. П., Хуан Лей, Ван Юцзе Українсько-китайський вокальний словник. Харків : ХНУМ імені І.П. Котляревського, 2021. 27 с.
7. Силка, А. А. Українська мова як мова професійного навчання : навчальний посібник для іноземних студентів медичного профілю. Суми: СумДУ, 2016. 113 с.
8. Українська для іноземців / О. Г. Барчук [та ін.]; за ред. Т. О. Дегтярьової. Суми : Університетська книга, 2017. 400 с.

4. Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Академічний тлумачний словник української мови (в 11 т.). – URL : <http://sum.in.ua/>
2. Крок до України. – URL: <http://krok.miok.lviv.ua/uk/>

3. Орфографічний словник української мови. – URL: <http://www.slovnyk.ua/>

4. Репозитарій ХНУМ імені І. П. Котляревського. – URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/community-list>